

Återrapportering av direktiv -
Nolltolerans mot skadegörelse
Ärende 30
KS 2017/222

Kommunstyrelsen

Återrapportering av Direktiv Nolltolerans mot Skadegörelse

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna återrapporeringen av direktiv Nolltolerans mot skadegörelse.

Ärendebeskrivning

I samband med antagande av 2018 års budget beslutade Kvintetten att lägga fram direktiv för verksamheterna. Ett av direktiven – närmare bestämt direktiv 6 – handlade om en nolltolerans mot skadegörelse, där kommunövergripande rutiner för att hantera skadegörelse önskades, liksom en utredning av möjligheten att ställa ersättningsanspråk mot skadevällare.

Dessa önskemål har nu uppfyllts, och en standardiserad rutin har tagits fram för hur kommunens verksamheter ska hantera skadegörelse. Rutinen tydliggör också grundläggande lagrum, försäkringsförfarande och evidensbaserade preventiva insatser verksamheterna kan använda sig av för att minska skadegörelsen. Säkerhetshandläggaren har också tagit fram en rapport över hur skadegörelsen ser ut i Kävlinge idag, och hur verksamheterna upplever problemet. Den externa utredning som gjorts av Söderberg & Partners gällande föräldraansvaret bifogas också.

Målet med återrapporeringen är att understryka hur viktigt det är för kommunen att vara konsekvent i sin nollvision mot skadegörelse.

Beslutsunderlag

- Återrapportering skadegörelse
- Rapport om skadegörelse i Kävlinge kommun
- Hantering av Skadegörelse
- Ersättningsanspråk Mall
- S&P Utredning avseende ansvar vid skadegörelse

Kommunkansliet

Mikael Persson
Kommundirektör

Mats Svedberg
Kanslichef

Beslutet ska skickas till
För kännedom
Kommunfullmäktige

2018-01-10

Återrapportering av Direktiv Nolltolerans mot Skadegörelse

Sammanfattning

Nedan presenteras kortfattade svar på de frågeställningar som tas upp i uppdragsbeskrivningen. För utförligare svar, se de bifogade dokumenten.

1. Hur minskar vi skadegörelsen i ett förebyggande perspektiv?

Genom en konsekvent nolltolerans mot skadegörelse i hela kommunen; genom standardiserade arbetssätt vid upptäckt av skadegörelse (exempelvis att allt ska polisanmälas och att skadegörelsen dokumenteras); genom att utsatta platser förstärks med exempelvis staket, okrossbara fönster, övervakningskameror och belysning; genom kunskapsspridning hos ungdomarna och deras föräldrar om skadegörelse som brott; samt genom mer vuxennärvaro ute kvällar och helger.

2. Hur kan vi involvera både verksamheterna och samhället i att jobba förebyggande mot skadegörelse?

Främst genom att höja kunskapsnivån generellt hos unga och deras föräldrar gällande vilken typ av brott skadegörelse är och vilka konsekvenser det kan få, men också genom mer övergripande "kommunkampanjer" i samverkan med andra myndigheter. En gemensam och uttalad nolltolerans mot skadegörelse ger också positiva effekter för hela kommunen.

3. Vilka rutiner/handlingsplaner finns i verksamheterna idag och hur kan dessa slås ihop/göras mer samstämmiga?

Kommunens förskolor har sedan tidigare en gemensamt framtagna rutin för hantering av skadegörelse. Resterande verksamheter saknar detta, även om ingen verksamhet anser sig stå handfallen då de upptäcker skadegörelse. För enkelhetens skull har aktuellt arbete utgått ifrån förskolans rutin, men sedan "vässats till" utifrån de rekommendationer som finns nationellt. Den nya rutinen för hantering av skadegörelse (som finns bifogad) kommer att spridas till främst förskolor och skolor, men också till andra kommunala verksamheter.

4. Vilka rutiner/handlingsplaner kring skadegörelse saknas i verksamheterna idag?

Se svaret ovan. Främst grundskolorna uppger att de gärna vill ha en standardiserad rutin, men ingen verksamhet upplever att de helt saknar rutiner för hantering idag.

5. Vilka krav kan ställas på föräldraansvaret inom lagens ramar? Vilka krav är rimliga att ställa?

Föräldraansvaret innebär kortfattat att föräldrarna har ett skadeståndsansvar även om det inte förekommit någon direkt vårdslöshet från deras sida. Denna bestämmelse, som finns i 3:5 Skadeståndslagen (1960:207), förstärks ytterligare av 6 kap. 2 § Föräldrabalken, där det står att föräldern kan bli skadeståndsskyldig om hen uppsåtligt eller av oaktsamhet kan anses ha brustit i sin uppsikt/tillsyn över barnet. Skadeståndsskyldigheten är dock begränsad till högst en femtedel (0,2) av prisbasbeloppet för en skadehändelse, och kräver att barnet uppfyllt rekvisiten

2 (3)

för skadegörelse enligt Brottsbalken. Råder det med andra ord inga tvivel om vem som är skadevållaren, kan ett ersättningsanspråk riktas mot både skadevållaren och dennes föräldrar. Troligtvis har skadevållaren en hemförsäkring som kommer att täcka ersättningsanspråket. En alldeles ny rapport från Brottsförebyggande rådet (rapport 2017:14) rekommenderar dock att utnyttja föräldraansvaret sparsamt, om det inte står klart att familjen har en hemförsäkring som omfattar ersättningsanspråket. Detta för att lagändringen om föräldraansvar skapar en sämre relation mellan ungdomarna och deras föräldrar, samt för att den oftast drabbar familjer i redan utsatt ekonomisk situation. Det har också visat sig att ensamstående mammor drabbas värst, samt att lagändringen inte haft någon märkbar effekt på minskningen av skadegörelsebrotten.

6. Vilka alternativ (ur ett brottsförebyggande perspektiv) kan användas då ersättningsanspråk inte kan drivas gentemot föräldrarna?

En framgångsrik metod är att involvera eleverna i reparation/upprustning/dekoration av skolan och dess omgivning, även utöver om det skett skadegörelse. Ett annat alternativ är att belöna elever som vågar vittna mot skadegörelse genom att exempelvis låta dem bestämma innehållet på en lektion i skolan, eller vilken aktivitet som ska göras på nästa utedag. Det är också alltid framgångsrikt att använda sig av (kommunal) vuxennärvaro kvällar och helger – detta gäller alla former av skadegörelse, och inte bara den som ungdomar begår.

Arbetsprocess

En arbetsgrupp sattes ihop baserat på direktivets uppdragsbeskrivning. Arbetsgruppen träffades tre gånger, där direktivets frågeställningar diskuterades.

Säkerhetshandläggaren utsågs till samordnare och sekreterare. Säkerhetshandläggaren ansvarade också för att kontakta relevanta aktörer samt att ta kontakt med extern juridisk hjälp.

Metod

De metoder som användes var en fokusgrupp (arbetsgrupp) bestående av kanslichef och säkerhetshandläggare, vilka under arbetets gång kontaktade ytterligare parter för hjälp och expertis.

En enkät skickades ut till alla kommunens skolor och förskolor, vilken efterfrågade vilka rutiner verksamheten har vid skadegörelse idag, samt vad verksamheten saknar för att kunna arbeta förebyggande mot framtida skadegörelse.

En extern jurist anlätades genom Söderberg & Partners, vilken fick i uppdrag att kartlägga lagstiftning och praxis i ansvarsfrågan vid skadegörelse på kommunal fastighet.

Säkerhetshandläggaren gjorde dessutom en omfattande dokumentstudie, för att sammanställa befintligt material i frågan. Detta kvalitativa arbete sammanställdes slutligen tillsammans med enkätsvaren och den juridiska utredningen i en rapport och ett rutin-dokument med fokus på praktisk hantering av skadegörelse.

Bakgrund

Både kommunens verksamheter, liksom Polis och Räddningstjänst, upplever att mängden skadegörelse på kommunalt ägd egendom har ökat de senaste åren. Statistiken visar också att både mängd och kostnad för skadegörelse har börjat öka igen sedan år 2013, efter en period av nedgång.

Tidigare har det saknats en helhetsbild kring skadegörelsen och dess konsekvenser för Kävlings kommun – varken reaktiva eller proaktiva åtgärder har kopplats till den faktiska skadegörelsen, utan exempelvis övervakningskameror har satts upp då detta ansetts nödvändigt. Åtgärder för

3 (3)

att komma åt gärningspersonerna saknas i princip helt, och dialogen mellan Polis och kommun gällande just skadegörelse har länge varit bristfällig.

Det finns dock en vilja från både kommun, Polis och Räddningstjänst att ta tag i frågan och göra något åt det ökade antalet skadegörelseanmälningar. Detta är mycket positivt, och uppmuntrar till vidare arbete i frågan.

Resultat

Arbetet med direktivet resulterade i två dokument: en rapport där enkätsvar och allmän statistik för Kävlinge kommun sammanställdes och analyserades, samt ett mer juridiskt betonat rutin-dokument där det praktiska förfarandet förklaras genom bland annat en steg-för-steg-lista. Förhoppningen är att rutin-dokumentet ska agera vägledande för kommunens verksamheter i hur de ska förebygga och hantera framtida skadegörelse.

Rapporten kan ses i bilaga 1.

Rutinen kan ses i bilaga 2.

Även Söderberg & Partners fulla rapport bifogas, då den är än mer juridiskt detaljerad. Denna rapport kan ses i bilaga 3. Slutligen bifogas också den ersättningsmall som ska användas till ersättningsanspråk (se bilaga 4).

Reflektioner från Arbetsgruppen

Direktivet ansågs viktigt eftersom det tidigare saknats en helhetssyn på området, men det har varit ett omfattande arbete att ta fram tillfredsställande svar på direktivets frågeställningar.

Svårigheter

De största svårigheterna har dels varit att kartlägga kommunens nuvarande rutiner vid skadegörelse, och dels den rent juridiska ansvarsfrågan. *Skadegörelse* är inte ett helt enkelt område att avgränsa, och det finns mycket subjektivitet i ämnet som kräver extra analys och eftertanke. Dessutom är den nuvarande Skadeståndslagen ganska ny, med delar som trädde i kraft senast i april 2017. Således finns det inte så mycket praxis på området, vilket utgjort en svårighet.

En annan, överhängande svårighet är att en nolltolerans mot skadegörelse kostar pengar: det är i princip enbart förebyggande arbete som biter på skadevällare, och förebyggande arbete kräver resurser. I ett överlappande skede – om kommunen väljer att faktiskt satsa på nolltoleransen – kommer således mycket resurser att gå till både förebyggande insatser, liksom att städa upp efter befintliga nivåer av skadegörelse.

Framtida åtgärder

Kommun, Polis och Räddningstjänst kommer fortsätta jobba på att implementera kommunens önskan om en nolltolerans, samt att sträva efter en smidig dialog sinsemellan.

Säkerhetsenheten kommer att sprida rutindokumentet, och fortsätta sträva mot att få alla kommunens verksamhet att alltid följa samma tillvägagångssätt vid upptäckt av skadegörelse. Tydliga rutiner kommer att läggas upp på INKA, tillsammans med en mall för ersättningsanspråk.

Kommunen i stort bör också sträva efter att följa de åtgärdsförslag som tas upp i rapporten, samt att aktivt arbeta efter en nolltolerans mot skadegörelse.

Rapport: Skadegörelse i Kävlinge kommun

Inledning

Skadegörelse är ett samlingsnamn för många olika slags brott, vilka karaktäriseras av skada mot/förstörelse av fast eller lös egendom. Till skadegörelsebrotten tillhör exempelvis vandalism av motorfordon, klotter, sönderslagna fönsterrutor, sönderslagna gatulyktor och brand i papperskorg.

Sammantaget utgör skadegörelsebrotten Sveriges vanligaste lagöverträdelser, med ungefär 195 000 anmäla brott nationellt år 2016. Trots detta är mörkertalet mycket stort, och brottet i sig är också mycket svåruppkärlat, vilket inte minst syns på den enbart tvåprocentiga upplklaringsfrekvensen.

Anledningen till detta är troligtvis "enkelheten" i att begå skadegörelse; brottet går snabbt, det krävs knappt några verktyg, och bevisen som lämnas efter är få. Dessutom är många skadegörelsebrott relativt triviala, varför Polisen av förklarliga skäl prioriterar annan brottslighet högre.

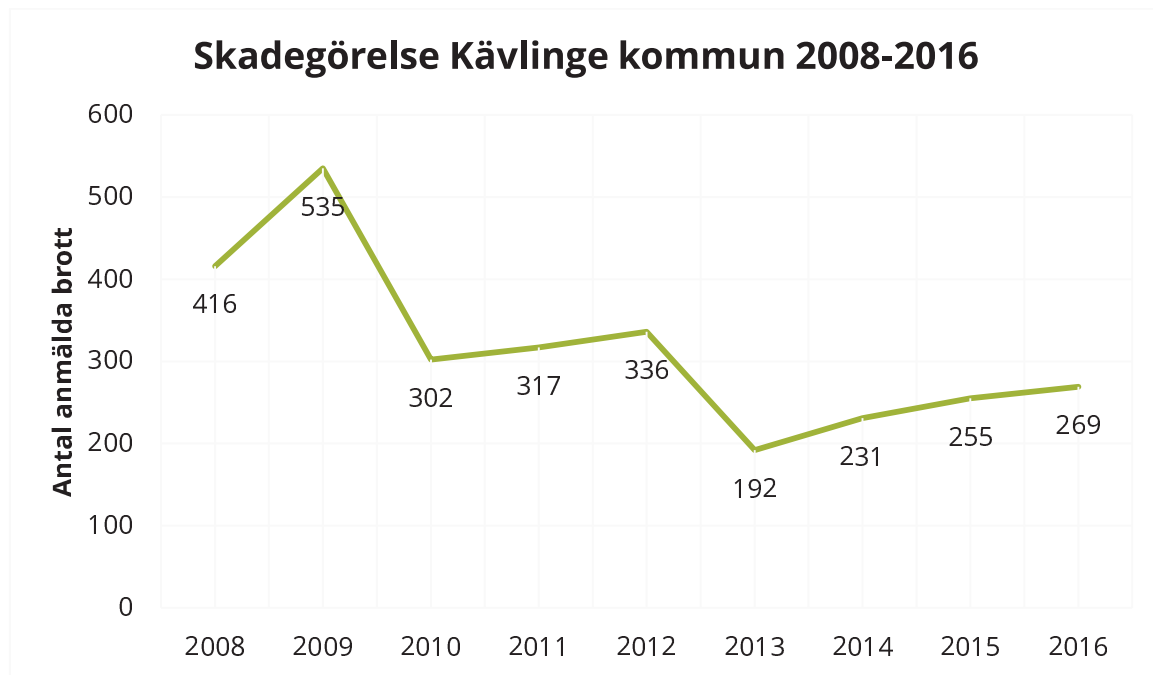
Skadegörelsen kostar dock det offentliga samhället runt en miljard kronor i reparationskostnader varje år, och tyvärr har dessa kostnader stigit de senaste tio åren. Med andra ord är det viktigt för oss som offentlig myndighet att satsa på bra, brottsförebyggande lösningar mot skadegörelse, samt att ha välfungerande rutiner för att hantera skadegörelse när den upptäcks. Det är nämligen det brottsförebyggande arbetet som visat sig fungera bäst mot skadegörelse: till skillnad från andra brott påverkas inte skadegörelse av exempelvis hög- eller lågkonjunktur, utan snarare av hur mycket engagemang kommunen som aktör lägger ner på att vara preventiv.

Med denna rapport strävar Säkerhetsenheten således efter att beskriva omfattningen och hanteringen av skadegörelsebrott inom Kävlinge kommun idag. Den kommer också att presentera förslag på preventiva lösningar som passar kommunens fortsatta nollvision mot skadegörelse.

Kävlinge kommun idag

Anmälningar och kostnader

Antalet anmälda skadegörelsebrott i kommunen kontra kostnaden för skadegörelsen i kommunen visar två delvis olika bilder: dels har skadegörelseanmälningarna (generellt) minskat, samtidigt som kostnaderna för skadegörelsen (generellt) har ökat.

Antalet polisanmälda skadegörelsebrott på offentlig verksamhet i Kävlinge kommun under åren 2008-2016. Källa: Brottsförebyggande rådet

Det är positivt att antalet anmälda skadegörelsebrott generellt minskat, även om det självklart är oroväckande att anmälningarna sedan år 2013 verkar öka igen. Det är dock svårt att dra någon statistisk slutsats utifrån denna ökning: anmälningar och anmälningsbenägenhet kan mycket väl skifta av ren slump, speciellt när det handlar om små skillnader från år till år.

Trenden är dock tydligare när *kostnaderna* för skadegörelse i kommunen synas: dessa har generellt ökat under senare år, även om vissa trendbrott finns (exempelvis 2011 och 2014). Kostnaderna inkluderar all form av skadegörelse; alltså både glaskostnader, klotter och övrigt som skadat egendomen. Det är dock förstörda glas (fönster) som står för den absolut största kommunala kostnaden.

Sammanlagd kostnad för skadegörelse på kommunalt ägd egendom i Kävlinge kommun 2008-2016. Källa: KKB

Med andra ord finns det en viss kontrast mellan antalet anmälningar och kostnaden för skadegörelse, även om enskilda "extrema händelser" kan förklara viss dissonans (exempelvis då alla fönster krossades på Kävlinge station år 2013 ett annars ganska "skadefritt" år). Vad denna kontrast beror på är inte helt självklart, men en trolig teori är att varje enskilt fall av skadegörelse ökar i kostnad från år till år.

Prognosen tyder dock på att diagrammen kommer bli mer samstämmiga i framtiden: sett till enbart de senaste fyra åren har både antalet anmälningar och kostnaden för dessa ökat, vilket självklart är problematiskt och en stor utmaning för kommunen.

Utsatta platser

De mest skadegörelseutsatta platserna inom Kävlinge kommun är kommunens skolor (där Skönadalsskolan, Tolvåkersskolan, Lackalängaskolan och Rinnebäcksskolan sticker ut särskilt), samt kommunens idrottsplatser/fritidsanläggningar (där Korsbackahallen sticker ut särskilt).

Skadegörelsen sker i princip enbart utanför verksamhetstid, och särskilt fredags- och lördagskvällar.

De vanligaste typerna av skadegörelse som polisanmäls är krossade fönsterrutor och omfattande klotter.

Vem är gärningsperson?

Det finns tyvärr ingen "typisk" skadegörare, även om vissa drag är vanligare än andra:

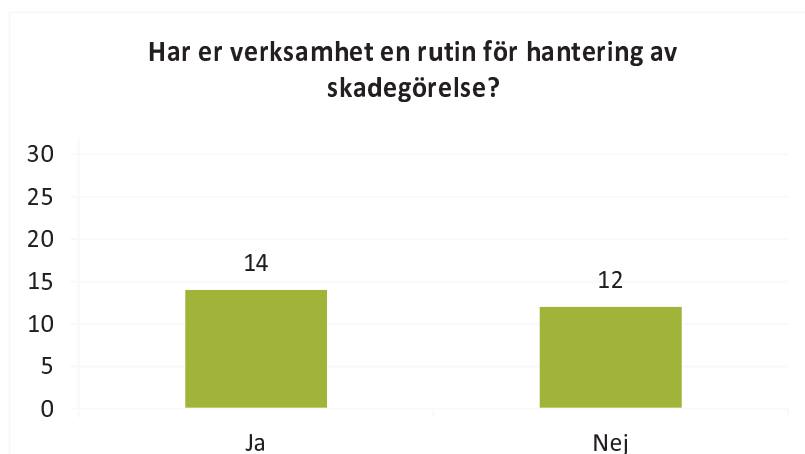
- Det rör sig nästan alltid om en ungdom mellan 15-20 år. Om det inte rör sig om en ungdom är det nästan garanterat någon i åldern 30-49 år. Ungdomar brukar dock vara överrepresenterade i skadegörelsebrott mot offentlig egendom
- En större andel killar än tjejer sysslar med skadegörelsebrott (ungefär 20% av killarna och 14% av tjejerna brukar uppge att de begått någon form av skadegörelse när frågan ställs i skolenkäter – sett till misstankeregistret är dock killarna överrepresenterade då de utgör 86% av alla skadegörelsemisstänkta)
- Det finns ingen typisk klassbakgrund hos skadegöraren, utan alla samhällsklasser finns jämt representerade i statistiken
- Kriminaliteten varierar oftast i övrigt; allt ifrån icke-kriminella till personer som också begår stöld, misshandel och narkotikabrott finns representerade i statistiken
- De flesta tillfrågade, dömda skadegörare under 18 år uppger att de utförde brottet på grund av tristess eller missnöje riktat mot sin skola

Med andra ord kan det vara kontraproduktivt att förhålla sig till skadegörarna som en homogen grupp, utöver att det troligtvis handlar om skolungdomar. Denna slutsats gör självklart det brottsförebyggande arbetet svårare, men inte omöjligt.

Hur ser det ut hos kommunens verksamheter idag?

En enkät med sju frågor rörande skadegörelse, rutiner för hantering och önskemål på framtida åtgärder skickades ut till kommunens alla skolor och förskolor, samt idrottslokaler. Totalt svarade 26 av 30 verksamheter på frågorna. Av dessa utgjordes 25 av skolor (10) och förskolor (14), och resten av idrottslokaler (Korsbackahallen och Tolvåkershallen).

Fråga 1-3. Har er verksamhet en rutin för hantering av skadegörelse? Hur brukar ni hantera skadegörelsen, och vem brukar ni kontakta?

Antal tillfrågade verksamheter som har en fastställd rutin för hantering av skadegörelse. Samtliga medverkande förskolor svarade "ja" på frågan.

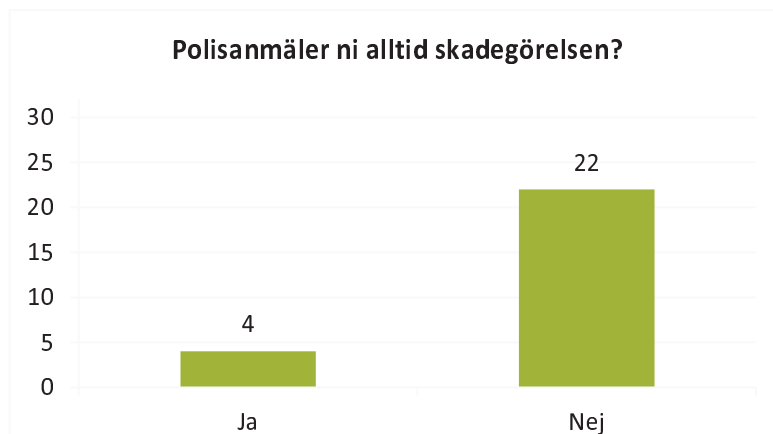
Enbart förskolorna uppgav att de har en fastställd rutin för hur skadegörelse ska hanteras. Denna rutin går i princip ut på att förskolechefen i första hand informeras, vilken i sin tur beslutar om polisanmälan. Även KKB, vaktmästare och säkerhetschef ska informeras om händelsen, ifall den är allvarlig. Det är dock förskolechefen som beslutar om vilka åtgärder som ska vidtas mot skadegörelsen.

Resterande tillfrågade verksamheter har en liknande rutin vid upptäckt av skadegörelse, även om ett standardiserat dokument för hantering saknas. Hos vissa skolor får vaktmästaren ett större mandat för att ta egna beslut, men annars är det generellt rektorn som beslutar om både åtgärder och eventuell polisanmälan.

De flesta verksamheter kontaktar enbart KKL för hjälp att städa upp efter skadegörelsen. Några enstaka verksamheter kontaktar själv relevanta entreprenörer (exempelvis glasreparatör). Ingen verksamhet verkar ha som rutin att dokumentera skadegörelsen innan den städas bort.

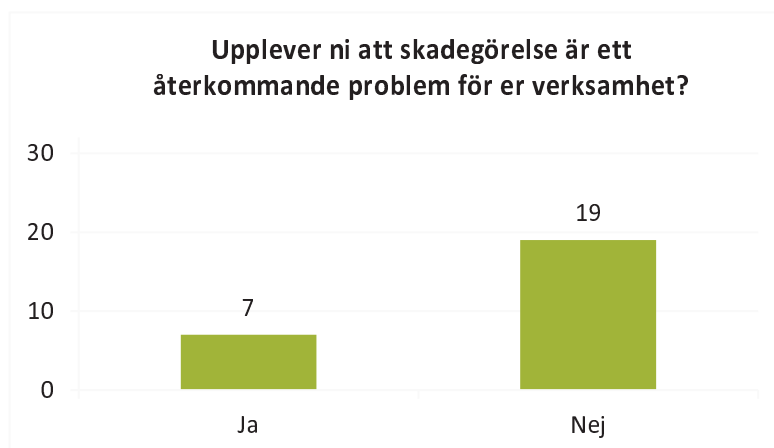
Fråga 4. Brukar ni alltid polisanmäla skadegörelse som kräver kostnadsåtgärder?

Enbart fyra av verksamheterna (främst idrottshallarna och de mest utsatta skolorna) har som rutin att alltid polisanmäla skadegörelse som kräver åtgärder. Resterande verksamheter uppger att de enbart polisanmäler vid det som verksamheterna bedömer vara allvarigare händelser (exempelvis tydliga inbrottsförsök eller brandförsök), men verksamheterna brukar generellt försöka åtgärda skadegörelsen samma dag som den skett, oavsett svårighetsgrad.

Antal tillfrågade verksamheter som alltid polisanmäler åtgärdskrävande skadegörelse. Främst idrottsanläggningarna och utsatta skolor svarar ja; troligtvis eftersom skadegörelsen ofta är mer omfattande för dem.

Fråga 5 och 6. Upplever ni skadegörelse som ett återkommande problem för er verksamhet? Vilken typ av skadegörelse upplever ni är vanligast?

Antal tillfrågade verksamheter som upplever att skadegörelse är ett återkommande problem för deras verksamhet. Det är främst grundskolorna och kommunens idrottsanläggningar som upplever att skadegörelse är ett återkommande problem.

En intressant notering är att enbart en tredjedel av verksamheterna upplever skadegörelsen som ett återkommande problem. Sett till både kostnader och utbredning borde fler verksamheter se skadegörelsen som ett problem, men så är alltså inte fallet. De verksamheter som ser skadegörelse som ett återkommande problem utgörs främst av grundskolorna och idrottsanläggningarna nämnda under rubriken *Utsatta platser*, och detta påvisar att kommunens utsatthet för skadegörelse är koncentrerad till vissa områden, snarare än verksamheterna specifikt.

De typer av skadegörelse som verksamheterna upplever som vanligast är krossade rutor, klotter, saboterad ventilation, stöld av koppar från taken, förstörelse av exempelvis stuprör och belysning, samt omfattande nedskräpning.

Fråga 7. Önskar ni någon särskild hjälp för att kunna arbeta preventivt mot skadegörelse på er verksamhet? Vad saknar ni för att kunna hantera/förebygga skadegörelse idag?

De flesta verksamheter uppger att de inte gör något konkret för att förebygga skadegörelse idag. Anledningen till detta är antingen maktlöshet ("skadegörelse sker ändå"), att det inte är ett tillräckligt stort problem, eller att det saknas kunskap för hur skadegörelse förebyggs.

Alla verksamheter utom förskolorna skulle dock gärna vilja se mer standardiserade rutiner för hantering av skadegörelse. Flera verksamheter uppger också att de gärna skulle vilja se tydligare, juridiska riktlinjer för hur anmälan kan drivas, samt var de kan vända sig för hjälp med detta.

Vidare uppger flera verksamheter att de gärna skulle vilja få fler övervakningskameror installerade, samt att de vill ha mer bevakningsrondering från väktare på kvällar och helger.

Många verksamheter anger också att de gärna ser större brottsförebyggande insatser centralt från kommunens sida, och då särskilt fler fritidsgårdar och fältarbetare. Enligt verksamheterna själva är det ofta "rastlösa ungdomsgång" som hänger vid verksamheterna på kvällar/helger, och att aktivering av dessa på annat sätt vore positivt.

Förslag inför framtiden

Nedan presenteras förslag på framtida åtgärder som Kävlinge kommun bör satsa på för att förebygga skadegörelse på kommunal egendom. Förslagen bygger på de enkätsvar som presenterades ovan, tillsammans med etablerad forskning på området.

Standardiserat arbetssätt hos verksamheterna

Det är viktigt att kommunen eftersträvar en konkret och genomgående nollvision mot skadegörelse, och ett första steg mot detta är ett standardiserat arbetssätt och en gemensam rutin för alla verksamheter. Förskolornas gemensamt framtagna rutin för hantering av skadegörelse kan därför med fördel breddas gällande preventivt arbete, lagstiftning och ansvar, och sedan spridas till resten av verksamheterna.

Således är en viktig framtida satsning att ta fram en rutin för hur skadegörelse ska hanteras och förebyggas. Denna rutin kommer dock att tas fram i samband med 2017 års direktiv om nolltolerans mot skadegörelse.

Polisanmälan

En viktig rutin som verkar saknas hos de flesta verksamheter är att alltid polisanmäla skadegörelsen när den upptäcks. Polisen uppger själva att även ifall skadegörelsen är trivial så är det viktigt att den polisanmäls. Detta för att polisen ska kunna få en bild av hur skadegörelseproblematiken ser ut, samt för att kunna påvisa var och när insatser och extra resurser behövs. Självklart behöver inte minsta lilla klotter polisanmälas, men all form av skadegörelse som innebär reparationskostnader utöver det normala bör polisanmälas.

Kunskapsspridning hos ungdomarna

Kunskap är makt, och många ungdomar vet exempelvis inte ens att klotter är ett brott, eller att de kan bli upptäckta genom fastigheternas övervakningskameror då de utför skadegörelse på den kommunala egendomen. Om verksamheterna dessutom ska bli mer konsekventa i att polisanmäla, blir det än viktigare att utbilda ungdomarna i att deras "helgskoj" faktiskt är brottsligt. Med andra ord är kunskapsspridning en vital del i det förebyggande arbetet, och detta kan med fördel göras gemensamt mellan kommunens grundskolor och Polisen. Att regelbundet skicka ut informationsblad om kommunens nolltolerans mot skadegörelse – samt vilka konsekvenser skadegörelsen kan innebära för den enskilda – är också en viktig satsning.

Föräldraansvaret

Det är inte bara kommunens ungdomar som behöver kunskapshöjande insatser, utan även deras föräldrar måste få kunskap om hur lagstiftning och ansvarsfördelning ser ut vid skadegörelsebrott. Som förälder har man ansvar för sitt barns handlingar upp tills att de når straffmyndig ålder, det vill säga 15 år (6 kap 2 § föräldrabalken). Föräldrarna har dock tillsynsansvar för sitt barn fram tills det fyller 18 år, och när ett barn begår ett brott kan föräldrarna med andra ord dömas som ansvariga för barnets handling. Detta innebär – vid skadegörelse – att föräldrarna kan dömas betala en del av den skada deras barn förorsakat (3 kap 5 § skadeståndslagen), vilket många föräldrar inte vet om.

Uppmärksamma avvikande beteende tidigt

Då många skadegörelsebrott grundar sig i ungdomarnas missnöje gentemot skolan, bör det understrykas hur viktigt skolans arbete för att upptäcka elever som påvisar avvikande beteende faktiskt är – även när det gäller att förebygga skadegörelsebrott. Vikten av att uppmärksamma avvikande beteende är med andra ord inte avgränsat till skadegörelse specifikt, men det utgör en av de viktigaste grundbultarna för att hindra ungdomsbrottslighet över huvud taget.

Alternativ till rättslig process

Även om alla skadegörelsebrott alltid ska polisanmälas, och ersättning för skadegörelse kan krävas av både ungdomarna och deras föräldrar, bör alternativ till den rättsliga processen alltid prioriteras, då dessa har bäst preventiv effekt. Positiv betingning är något av det starkaste som

finns för att få eller förhindra människor att göra ett visst beteende, och verksamheterna bör således titta på positivt laddade alternativ till den rättsliga processen. Alternativen ska ha som fokus att få ungdomarna att själva att sluta skadegöra, och det finns flera goda exempel på projekt som genomförts i andra kommuner. Ett mycket bra exempel är att involvera eleverna i reparationen och utformandet av sin skola, för att på så sätt bygga positiva band till egendomen. Ett annat gott exempel är att bjuda in Polisen att bara komma och "hänga" på verksamheten och därigenom skapa en positiv relation till ungdomarna. Även belöning vid vittnande om att skadegörelse har iakttagits är ett positivt laddat alternativ.

Satsning på materiellt preventiva åtgärder

En satsning på verksamheternas skalskydd skulle vara en klok och långsiktig investering mot skadegörelse. I detta ingår att titta på varje verksamhet specifikt, och att särskilt utvärdera de verksamheter som är utsatta för återkommande skadegörelse. Övervakningskameror, borttagande av skymmande växtlighet, belysning, förstärkta glas och staket är exempel på materiellt preventiva åtgärder.

Fler fritidsgårdar och personal på plats

Flera av de tillfrågade verksamheterna lyfter att det finns ungdomsgång som hänger vid verksamheterna kvällstid och på helger, och att dessa borde aktiveras på annat sätt. Även forskningen stödjer uppfattningen om att det är "hängande ungdomsgång" som utför störst del av den icke-planerade skadegörelsen (exempelvis att fälla en stupränna för att "det är kul").

En rapport från Barnombudsmannen visar också att elever som uppger att de utfört skadegörelse har som främsta förklaring att de var uttråkade eller att de ville rikta ett missnöje mot skolan. Detta visar att det finns en form av understimulans bland ungdomarna; alternativa, lagliga aktiviteter saknas. Boten mot den här formen av understimulans är fler fritidsgårdar med tillhörande personal som känner ungdomarna och som kan arbeta med dem långsiktigt. Fritidsgårdspersonalen kan med fördel backas upp av en fältgrupp eller trygghetsvärdar som kan röra sig mer "fritt" i kommunen. Fritidsgårdar med tillhörande personal är en dyr men stabil investering, som visar att kommunen tar ansvar och menar allvar med sin nolltolerans mot skadegörelse.

Även mot övriga former av skadegörelse – alltså, skadegörelse som inte begås av ungdomar – är vuxennärvaro och kommunal närvaro en viktig, preventiv investering.

Kampanj: Nolltolerans mot skadegörelse

För att verkligen betona Kävlinge kommuns målbild om nolltolerans mot skadegörelse skulle en kommunövergripande kampanj vara fördelaktig. Denna kampanj skulle kunna agera kunskapsspridande inte bara mot ungdomar och deras föräldrar, utan också mot Kävlingeborna i stort. Det skulle också vara ett ypperligt tillfälle att uppdatera skalskydden på verksamheterna, liksom att rikta mer specifika insatser mot kommunens mest utsatta områden.

Källor

Brottsförebyggande rådets statistik om anmälningar gällande skadegörelse och klotter

<https://www.bra.se/brott-och-statistik/kriminalstatistik/anmalda-brott.html>

Brottsförebyggande rådet, *Förebyggande mot klotter*

<https://www.bra.se/forebygga-brott/forebyggande-utifran-brottstyp/klotter-skadegorelse.html>

Brottsförebyggande rådet, *Föräldrars skadeståndsansvar för barnens brott – en utvärdering av 2010 års reform*

https://www.bra.se/download/18.4c494ddd15e9438f8adac5fc/1513261522121/2017_14_Foraldrars_skadestandsansvar_for_barnens_brott.pdf

Brottsförebyggande rådet, *Klotter och skadegörelse*

<https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistik-utifran-brottstyper/klotter-och-skadegorelse.html>

Brottsrummet, *Fakta om skadegörelse*

<http://www.brottsrummet.se/sv/skadegorelse>

Christofferson, M. *Hur kan skadegörelse på skolgårdar motverkas?*

https://stud.epsilon.slu.se/2523/1/christoffersson_m_110420.pdf

Lindqvist, M. *Nolltolerans – Processen bakom Stockholms nya policy mot klotter och annan skadegörelse*

<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:898514/FULLTEXT01.pdf>

Nationalencyklopedin, *Skadegörelse*

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/skadegorelse>

Polisen, *Skadegörelse och klotter – lagar och fakta*

<https://polisen.se/Lagar-och-regler/Om-olika-brott/Skadegorelse/>

1. Hantering av skadegörelse

Vid upptäckt

- 1. Beslut om åtgärder.** Det är viktigt att verksamhetschef/rektor informeras om läget och snabbt tar beslut om vem som ska kontakta Polisen och hantverkare/fastighetsskötare. Vid omfattande skadegörelse bör även säkerhetschefen informeras, för kännedom.
- 2. Dokumentera skadegörelsen.** Skadegörelsen ska dokumenteras (exempelvis fotas), och denna dokumentation ska sparas hos verksamheten. Gäller det klotter bör verksamheten också se om det går att jämföra nya "tags" (gärningspersonens signatur) med tidigare klotter. Allt som kan vara relevant i en rätts- och/eller skadeståndsprocess bör skrivas ner.
- 3. Polisanmälan.** All skadegörelse som kräver reparationsåtgärder (kostnader) ska polisanmälas. Kom ihåg att notera anmälanens diarienummer, så att ni vet vilket ärende det gäller. Spara även en kopia av polisanmälan tillsammans med dokumentationen. Det är anmälaren som ansvarar för att hålla Polisen underrättad.
- 4. Städa undan skadegörelsen.** Skadegörelsen ska städas undan först *efter* dokumentation, men detta så fort som möjligt, och så ordentligt som möjligt. Betänk om några extra/nya investeringar bör göras för att förebygga skadegörelse i framtiden – exempelvis kan det vara värt att investera i okrossbara fönsterrutor, att klippa ner buskar som gör det möjligt för gärningspersonen att gömma sig, eller att ta bort lösa/lättantändliga föremål.
- 5. Anmäl till försäkringsbolag vid omfattande skadegörelse.** Vid omfattande skadegörelse som bedöms överstiga ca 90 000 kr (två prisbasbelopp – kommunens självrisk) i återställningskostnader, ska ärendet anmälas till kommunens försäkringsbolag Protector genom skador@protectorforsakring.se. För hjälp med försäkringsfrågor kan kommunens försäkringsstöd Söderberg & Partner kontaktas. Skicka även en kopia på anmälan till sakerhet@kavlinge.se.

Vid skadeståndsprocess

- 1. Ersättningsanspråk mot skadevållare.** Om kännedom finns om ansvarig skadevållare (exempelvis från polisutredningen) bör ett ersättningsanspråk framställas gentemot denna, utan dröjsmål (se mall på INKA). *Observera* att anspråket inte inledningsvis behöver innehålla ett preciserat krav, utan att kommunen har all möjlighet att förbehålla sig rätten att komplettera anspråket när skaderegleringen har avslutats och den faktiska skadekostnaden har fastställts. Det viktiga är att ett ersättningsanspråk framställs så tidigt som möjligt i processen så att eventuella ansvarsförsäkringsgivare kan involveras.
- 2. Ersättningsanspråket skickas till skadevållande.** Ersättningsanspråket ska sedan skickas till skadevållaren. Verksamhetschef bör stå som avsändare, men annars kan den som varit kontaktperson gentemot Polisen stå som avsändare. Glöm inte bifoga kostnadsunderlag, vilken ska bestå av en uppskattad beräkning av skadan som skett. Glöm inte heller spara en kopia av ersättningsanspråket hos verksamheten.
- 3. Skicka kopia på ersättningsanspråk till hemförsäkringsbolaget.** Om kännedom finns om skadevållarens/skadevållarnas eventuella hemförsäkring, bör en kännedomskopia av ersättningsanspråket skickas till hemförsäkringsbolaget.

2 (7)

4. **Solidariskt ersättningsanspråk.** Om skadan har vållats av två eller flera personer bör ersättningsanspråk framställas solidariskt mot dessa med stöd av 6 kap. 4 § SkL. Ersättningsanspråk ska då i första hand riktas mot den skadevållare som har ansvarsförsäkring och/eller ekonomiska medel, och därefter låta skadevållaren fördela kostnaderna sinsemellan de andra skadevållarna.

5. **Särskilt om omyndiga skadevållare.** Om skadevållaren är omyndig bör ersättningsanspråk även riktas gentemot dennes förälder/föräldrar. *Observera* att ersättningsanspråket ska riktas gentemot skadevållaren, även om anspråk gentemot en omyndig skadevållare i praktiken ändå förmedlas via en förälder.

6. **Skicka kravet till Tingsrätten om ersättning inte inkommer.** Om kommunen, trots påminnelser, inte erhåller ersättning från skadevållaren kan kravet skickas till Tingsrätten, som i sin tur kommer att kontakta skadevållare och eventuellt kronofogden. Kopia på brevet som skickas till Tingsrätten ska också skickas till skadevållaren.

Särskilt om försäkringskydd

Enligt allmänna skadestånds- och försäkringsrättsliga principer ska det skadelidande objektets försäkring nyttjas i första hand. I händelse av skada på kommunens egendom ska därför primärt kommunens egendomsförsäkring utnyttjas. För skador som helt faller utanför kommunens egendomsförsäkring och/eller kostnader som inte omfattas av försäkringen (exempelvis självriskkostnader) bör ersättningsanspråk riktas gentemot skadevållaren.

Hemförsäkring/Ansvarsförsäkring

Om skadevållaren har en hemförsäkring ingår en så kallad ansvarsförsäkring som kan omfatta skadevållarens skadeståndsrättsliga ansvar. Ansvarsförsäkringen undantar normalt skador som orsakas genom uppsåt och/eller grov oaktsamhet såvida inte skadevållaren är yngre än 12 år vid skadetidpunkten. Ansvarsförsäkringen ersätter även normalt skador som mycket små barn vållar, även om skadeståndsskyldighet saknas för denna kategori. På så vis går ansvarsförsäkringen längre än det skaderättsliga ansvaret.

Ansvarsförsäkringen omfattar även föräldrarnas ansvar i händelse av bristande tillsyn/upsikt över barnet, men undantager normalt föräldrarnas ansvar enligt 3:5 § SkL. Ersättning med stöd av denna bestämmelse förutsätter därför att föräldern har möjligheter att med egna medel betala skadeståndet.

Kontakt

För hjälp med skadeståndsprocessen, kan kommunens försäkringsförmedlare Söderberg & Partners kontaktas:

Ann-Louise Möller (Söderberg & Partners)

0705- 23 45 45

ann-louise.moller@soderbergpartners.se

2. Lagrum

Det finns två lagar som reglerar följderna vid skadegörelse:

1. Skadeståndslagen (1972:207)
2. Brottsbalkens 12 kapitel

Skadeståndslagen (1972:207)

Den vanligaste följden vid skadegörelse är att den skadevällande parten döms att betala skadestånd till den skadelidande parten, enligt Skadeståndslagen (SkL).

Skadestånd är dock inte ett straff för brott, utan en ersättning för skada, varför skadeståndsanspråk inte har någon nedre åldersgräns (även personer under 15 år kan alltså dömas att betala skadestånd, dock med särskilda bestämmelser – se nedan).

Centralt i skadeståndsrätten finns den så kallade *allmänna ansvarsregeln* (2:1 § SkL): "Den som uppsåtligen eller av vårdslöshet vållar personskada eller sakskada ska ersätta skadan". Den allmänna ansvarsregeln fastslår tre rekvisit (villkor) för att en person ska bli skadeståndsskyldig:

1. Personen måste ha vållat skadan
2. Personen måste ha haft uppsåt (dolus) eller varit vårdslös/oaktsam (culpa)
3. Skadan måste vara på person eller sak

Även rena förmögenhetsskador kan räknas inom skadeståndansvaret, trots att de inte ingår i den allmänna ansvarsregeln. Enligt lagen är en förmögenhetsskada "sådan ekonomisk skada som uppkommer utan samband med att någon lider person- eller sakskada" (1:2 § SkL).

Inom skadeståndsrätten vilar bevisbördan oftast hos den skadelidande, varför skadelidande måste kunna styrka förekomsten av skada, orsakssamband och/eller den påstådda gärningspersonens vållande av skada. I praxis har det dock visat sig räcka med att den påstådda skadeorsaken är uppenbart mer än sannolik än andra alternativa skadeorsaker.

Barn och ungas ansvar

När det gäller barn och unga under 18 år tillkommer särskilda bestämmelser. Dels kan skadeståndet sänkas i enighet med SkL 2 kap. 4 §: "den som [...] vållar skada innan han har fyllt arton år skall ersätta skadan i den mån det är skäligt med hänsyn till hans ålder och utveckling, handlingens beskaffenhet, föreliggande ansvarsförsäkring och andra ekonomiska förhållanden samt övriga omständigheter", och dels inträder det så kallade *föräldraansvaret*, vilket förklaras under nästa avsnitt.

I SkL 2:1 § understryks också att ansvaret *ska* lindras för barn och unga även om de *kan* krävas på skadestånd, och detta eftersom underåriga skadevällare ofta saknar samma förstånd och erfarenhet som vuxna och därför handlar impulsivt. En särskilt oaktsamhetsbedömning görs alltid då skadevällaren är omyndig, och om bedömningen resulterar i att barnet rent objektivt kan anses ha agerat oaktsamt beaktas barnets ålder och utveckling inom ramen för en skälighetsbedömning. Av praxis framgår dock att barn under fyra år inte ska dömas till skadestånd alls.

Lindring av ansvaret ska som huvudregel inte ske om barnet/ungdomen omfattas av en ansvarsförsäkring. I dessa fall anses det istället skäligt att – oavsett skadevällarens ålder – utdöma skadestånd intill gällande försäkringsbelopp.

Föräldraansvaret

Föräldraansvaret innebär att föräldrarna till ett skadeståndsskyldigt barn kan tvingas att betala en del av skadeståndet, om vissa rekvisit uppfylls. Föräldraansvaret regleras i SkL 3 kap. 5-6 §§:

5 § En förälder som har vårdnaden om ett barn ska ersätta

1. personskada eller sakskada som barnet vållar genom brott, och
2. skada på grund av att barnet kränker någon annan på sätt som anges i 2 kap. 3 §.

Föräldrarnas ansvar enligt första stycket är för varje skadehändelse begränsat till en femtedel av [prisbasbeloppet] som gäller för det år då skadehändelsen inträffade. Står barnet under vårdnad av två föräldrar, gäller begränsningen för dem gemensamt.

Om beloppet som anges i andra stycket inte räcker till full ersättning åt flera som lidit skada till följd av skadehändelsen, ska ersättningen sättas ned med samma kvotdel för var och en av de skadelidande.

6 § Ersättning enligt 1 eller 2 § för sakskada kan jämkas, om det är skäligt med hänsyn till föreliggande försäkringar eller försäkringsmöjligheter.

Ersättning enligt 5 § kan jämkas, om det är uppenbart oskäligt att föräldern ska betala skadeståndet med hänsyn till föräldrarnas förhållande till barnet eller de särskilda åtgärder föräldern har vidtagit för att förhindra att barnet begår brott.

Bestämmelsen i 3:5 § SkL innebär att vårdnadshavare till barn som begått brott har ett *principalansvar*, det vill säga; de har ett skadeståndsansvar även om det inte förekommit någon direkt vårdslöshet från deras sida. Bestämmelsen i 3:5 § SkL förstärks ytterligare av 6 kap. 2 § Föräldrabalken, där det står att föräldern kan bli skadeståndsskyldig om hen uppsåtligt eller av oaktsamhet kan anses ha brustit i sin uppsikt/tillsyn över barnet. Desto mer uppsikt/tillsyn barnet kräver (exempelvis på grund av ålder), desto mer omfattande anses dessutom det här tillsynsansvaret. Skadeståndsskyldigheten är dock begränsad till högst en femtedel (0,2) av prisbasbeloppet för en skadehändelse.

Principalansvaret fastslås i 6 kap. 2 § Föräldrabalken: "I syfte att hindra att barnet orsakar skada för någon annan ska vårdnadshavaren vidare svara för att barnet står under uppsikt eller att andra lämpliga åtgärder vidtas". Den förälder som underlåter detta kan bli skyldig att betala skadestånd enligt den allmänna ansvarsregeln (2:1 § SkL).

Vidare förutsätter 3:5 § SkL att skadan har orsakats genom en straffbar handling, det vill säga att de brottsliga rekvisiten enligt Brottsbalken (se nedan) måste vara uppfyllda. Att rekvisiten måste vara uppfyllda gäller även då barnet inte är straffmyndigt.

Om barnets handling inte är brottslig förutsätter föräldraansvaret vållande från föräldrarnas sida för att föräldrarnas skadeståndsansvar ska gälla. Detta aktualiseras oftast genom bristande tillsyn över barnet.

Ett exempel för att klargöra hur föräldraansvaret fungerar: Robin är misstänkt för att ha slagit sönder en fönsterruta på sin skola. Skolan kräver Robin på 12 000 kronor i skadestånd. Skolan riktar även skadeståndet mot Robins föräldrar som båda är vårdnadshavare. Om Robin döms för brottet kan föräldrarna bli skyldiga att betala 8 800 kronor (en femtedel av 2017 års prisbasbelopp) till skolan. Resten, 3 200 kronor, får Robin själv betala. Om Robin bara har en vårdnadshavare får denne ensam stå för 8 800 kronor.

Enligt förarbetena till SkL:s föräldraansvar (vilket trädde i kraft år 2010) framgår det att syftet med lagändringen är att förebygga brott. Förhoppningen är att föräldrar ska öka sitt engagemang och sin kontroll över barnens liv utanför hemmet, och på sikt motverka ungdomsbrottslighet. Enligt en utredande rapport från Brottsförebyggande rådet (rapport 2017:14) uppfyller dock lagändringen inte detta syfte, utan skapar snarare en sämre relation mellan skadevällande barn och deras föräldrar. Dessutom drabbar lagändringen främst redan ekonomiskt ansträngda familjer, och då i synnerhet ensamstående mammor. Således understryks vikten av att i första hand titta på preventiva alternativ till den rättsliga processen,

5 (7)

och att som regel främst kräva skadestånd och utnyttja föräldraansvaret då ungdomen (och föräldrarna) omfattas av en hemförsäkring.

Solidariskt ansvar

Om två eller flera personer (oavsett ålder) har vållat en skada svarar de solidariskt i förhållande till den skadelidande (enligt 6:4 § SkL). Den skadelidande kan alltså kräva hela skadeståndet av en skadevållare och därefter låta skadevållarna fördela kostnaderna sinsemellan.

Brottsbalkens 12 kapitel

Skadegörelse rubriceras enligt Brottsbalken i tre svårighetsgrader: skadegörelse (12:1 §), åverkan/ringa skadegörelse (12:2 §), och grov skadegörelse (12:3 §). Som brott innefattar skadegörelse (1-3 §§) många typer av gärningar, där klotter, skadegörelse på fastighet (exempelvis att krossa ett fönster) och skadegörelse på bilar är vanligast. För att en gärning ska räknas som straffrättsligt ansvar krävs att skadan har varit till *men* för någon annan, det vill säga att skadan inte får vara allt för obetydlig (exempelvis fläckar som kan tvättas bort). Utöver detta definieras de tre svårighetsgraderna som följer:

1 § Den som förstör eller skadar egendom till men för någon annans rätt till den döms för **skadegörelse** till fängelse i högst två år

2 § Är brott som avses i 1 § med hänsyn till skadans obetydlighet och övriga omständigheter vid brottet att anse som ringa, döms för **ringa skadegörelse** till böter eller fängelse i högst sex månader

2 a § Den som i skog eller mark olovligen tar växande träd eller gräs eller träd som fällts av vinden eller sten, grus, torv eller annat som inte är bearbetat döms, om brottet med hänsyn till det tillgripnas värde och övriga omständigheter är att anse som ringa, för **åverkan** till böter. Detsamma gäller den som från växande träd tar ris, grenar, näver, bark, löv, bast, ollon, nötter eller kåda.

3 § Om brott som avses i 1 § är att anse som grovt, döms för **grov skadegörelse** till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Det är värt att notera att till skillnad från det skadeståndsrättsliga begreppet "sakskada" förutsätter "skadegörelse" en fysisk förändring av egendomen. En ren förlust av egendom räknas således inte som "skadegörelse", men väl som en "sakskada". För att en gärning ska räknas som straffrättslig krävs också uppsåt från skadevållaren sida, men detta är inget krav i skadeståndsrätten, som istället utgår från culpaansvaret (vårdslöshet *eller* uppsåt).

Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har medfört betydande fara för någons liv eller hälsa, om skadan drabbat sak av stor kulturell eller ekonomisk betydelse eller annars är synnerligen kännbar, eller om gärningen varit av särskilt hänsynslös art.

Det går också att bli dömd för försök till skadegörelse eller underlåtenhet att förhindra skadegörelse:

5 § För försök eller förberedelse till grov skadegörelse och för försök till skadegörelse samt för underlåtenhet att avslöja eller förhindra grov skadegörelse döms det till ansvar enligt 23 kap.

Slutligen ska det påpekas att även om brottet inte resulterar i materiell skada, så kan gärningspersonen fortfarande dömas enligt BrB 12:1-3 §§ ifall åklagaren finner särskilda skäl för detta (exempelvis att personen upprepade gånger försökt orsaka skada på en skola):

6 § Ringa skadegörelse, åverkan eller tagande av olovlig väg får, om brottet endast kränker enskilds rätt, åtalas av åklagare bara om åtal av särskilda skäl är motiverat från allmän synpunkt.

Personer under 15 år är inte straffmyndiga, och kan därför inte dömas enligt påföljderna ovan. För ungdomar mellan 15 och 17 år gäller särskilda påföljder, där ungdomsvård (som är ett åtgärdsprogram från socialtjänsten) och ungdomstjänst (som liknar vuxnas samhällstjänst) är vanligast. Riktigt allvarliga brott kan leda till slutna ungdomsvård (ett slags ungdomsfängelse) i max fyra år.

3. Förebyggande

Skadegörelse motverkas bäst genom preventivt arbete, men vilken typ av preventivt arbete som fungerar bäst skiljer sig åt från verksamhet till verksamhet. Nedan listas därför ett flertal förebyggande åtgärder, som sedan kan anpassas till varje enskild verksamhet. Flera punkter riktar sig specifikt mot unga, och detta på grund av att ungdomar oftast är överrepresenterade i skadegörelsestatistiken för offentlig verksamhet.

1. Klotter, krossade fönster och annan materiell skadegörelse ska åtgärdas direkt (på så sätt försvinner stämpeln att det är "okej" med skadegörelse på platsen)
2. Håll rent i största allmänhet (en ren/organiserad yta – både när det gäller skräp och när det gäller fasta installationer som buskar, lastvagnar, skulpturer med mera – utsätts för mindre skadegörelse än röriga/skräpiga platser)
3. Plantera inga täckande buskar/träd invid fasader/vid fönster (dessa kan användas för att gömma sig och kunna begå brott i "lugn och ro")
4. Förstärkt belysning/rörelsekänslig belysning på natten/helgen
5. Inför lagliga väggar för klotter/graffitti
6. Använd fasadfärg som gör saneringsarbetet efter klotter lättare
7. Investera i okrossbara rutor (av polykarbonat-typ), i alla fall på utsatta platser på bottenplan
8. Kameraövervaka (ska enbart göras om inget annat fungerar/som nattligt komplement till annat förebyggande arbete – ansökan görs hos Länsstyrelsen och måste underbyggas med tydliga bevis på att kameraövervakning är nödvändigt)
9. Placera inte papperskorgar nära material som är lättantändliga, exempelvis skärmar
10. Ha skyddade brevinkast/brevlådor
11. Köp inte in bänkar i lättantändliga material
12. Använd så kallade "skrikor" som sänder ut högfrekventa ljud om någon tar sig in på området nattetid
13. Anlägg avgränsningar i form av inhägnader och staket
14. Planera, bygg och plantera för att alltid ha full insyn till området runt byggnaden
15. Ha en tydlig rutin för att alla fönster i fastigheten alltid ska stängas och låsas när ingen är i fastigheten
16. Ha ett välfungerande larm som är kopplat till en larmcentral (kommunen använder Securitas)
17. Ha en kampanj/dialog/informationsutdelning för att de som bor i närheten ska våga uppmärksamma och rapportera misstänkta gängbildningar kvälls- och nattetid
18. Håll rent förskolegårdar/skolgårdar från löst material
19. Involvera eleverna i bestämmandet och planläggandet av skolmiljön och dess förändringar samt låt dem vara med vid upprustning och underhåll, exempelvis målning av väggar, klassiska städdagar och visa upp/sätta upp elevarbeten, med mera (känner sig eleverna involverade minskar benägenheten att utföra skadegörelse drastiskt – även efter att eleverna har slutat på skolan)
20. Anlägg en fritidsgård på skolan kvällstid (så att ungdomarna får en positiv bild av sin skola)
21. Låt föreningar (och gärna ungdomsföreningar) hyra lokalerna kvällstid

7 (7)

22. Anlägg fritidsgårdar så långt ifrån drabbade fastigheter som möjligt (huruvida detta är det bästa alternativet beror på miljö och lokaler i övrigt)

23. Involvera föräldrarna exempelvis genom att skicka hem informationsblad om att kommunen tillämpar en nolltolerans mot skadegörelse, att föräldrarna har ett ansvar för att se till så att deras barn inte sysslar med skadegörelse, eller anordna informationskvällar/uppstädningskvällar för hela familjen så att alla involveras och förstår allvaret i skadegörelsens konsekvenser (både i form av tid, kostnader och besvikelse över att gemensamma ytor förstörs)

24. Lägga extra fokus på skolans redan pågående arbete med att hantera elever som av olika anledningar har utvecklat ett missnöje riktat mot skolan

25. Driv projekt för att hitta och organisera föräldrar och andra eldsjälar som kan nattvandra i området och skapa en relation till dem som uppehåller sig på skolans område utanför skoltid

26. Anordna trygghetsvandringar

[Klicka här för att ange adressat](#)

2017-12-18

Ersättningsanspråk med anledning av skada på Kommunens egendom

Den **DATUM** har **FÖRNAMN EFTERNAMN SKADEVÅLLARE** gjort sig skyldig till skadegörelse genom att **INFOGA KORT BESKRIVNING AV HÄNDELSEFÖRLOPP** vid **INFOGA SKADEPLATS**.

Med stöd av 2 kap. 1 § skadeståndslagen (1972:207) [cit. SkL] håller Kävlinge kommun **FÖRNAMN EFTERNAMN SKADEVÅLLARE** ansvarig för de reparations- och återställningskostnader som kommunen har åsmakats till följd av skadan. De sammanlagda skadekostnaderna uppgår till **XXXX kronor**, se bifogat kostnadsunderlag.

[VID MINDERÅRIG SKADEVÅLLARE] Enligt 3 kap. 5 § SkL ska en förälder som har vårdnaden om ett barn ersätta sakskada som barnet vållar genom brott. Ansvaret begränsas till 0,2 av det prisbasbelopp som gäller enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken (2010:110). Kävlinge kommun håller med stöd av nämnda paragrafer ansvariga så som vårdnadshavare av **FÖRNAMN EFTERNAMN SKADEVÅLLARE** intill **XXXX kronor**.

Kävlinge kommun framställer genom denna skrivelse ett solidariskt ersättningsanspråk gentemot **FÖRNAMN EFTERNAMN SKADEVÅLLARE** samt gentemot er som vårdnadshavare i enlighet med 6 kap. 4 § SkL. Kommunen uppmanar er att så snart som möjligt ta kontakt med ert hemförsäkringsbolag med anledning av detta anspråk.

Kävlinge kommun emotser betalning av framställt ersättningskrav i fullo senast 30 dagar efter mottagandet av denna skrivelse och uppmanar er att betala **XXXXX kronor** till bankgiro nr. **VERKSAMHETENS BANKGIRO**. Betalningen ska märkas med referens **FÖRSLAGSVIS VERKSAMHETSCHEF ELLER ANNAN ANSVARIG, ANNARS OBJEKTETS NAMN**. För det fall att betalning inte inkommer inom denna tid förbehåller sig kommunen rätten att återkräva återstående del av skadekostnaden från en annan skadevållare. Kävlinge kommun förbehåller sig vidare rätten att vidta rättsliga åtgärder för det fall att betalning inte sker inom ovan nämnd tidsfrist.

På Kävlinge kommuns vägnar

NAMN EFTERNAMN
BEFATTNING VERKSAMHET